

Datum van
inontvangstneming

:

26/01/2022

Zaak C-726/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

30 november 2021

Verwijzende rechter:

Županijski sud u Puli (Kroatië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 november 2021

Strafprocedure tegen:

GR

HS

INTER CONSULTING d.o.o., in liquidatie

IT

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Strafprocedure tegen GR, HS en IT en de vennootschap Inter Consulting d.o.o., in liquidatie, die ervan worden beschuldigd dat zij in de Republiek Kroatië strafbare feiten hebben gepleegd of hebben aangezet tot of geholpen bij het plegen van feiten die moeten worden aangemerkt als misbruik van vertrouwen bij handelstransacties.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Het verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie betreft de uitlegging van artikel 54 van de Overeenkomst ter uitvoering van het tussen de regeringen van de staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de

geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen (PB 2000, L 239, blz. 19).

Prejudiciële vraag

Is bij de beoordeling van een schending van het beginsel *ne bis in idem* alleen een vergelijking mogelijk tussen de feiten die zijn vermeld in het dispositief van de tenlastelegging van de Županijsko državno odvjetništvo u Puli (openbaar ministerie van het district Pula, Kroatië) [...] van 28 september 2015 en de belangrijkste feiten die zijn vermeld in het dispositief van de tenlastelegging van de Staatsanwaltschaft Klagenfurt (openbaar ministerie van Klagenfurt, Oostenrijk) [...] van 9 januari 2015 en in het dictum van het vonnis van het Landesgericht Klagenfurt (rechter in eerste aanleg Klagenfurt, Oostenrijk) [...] van 3 november 2016, dat is bevestigd bij het arrest van het Oostenrijkse Oberste Gerichtshof (hoogste federale rechter in civiele en strafzaken, Oostenrijk) [...] van 4 maart 2019, of kunnen de feiten die zijn vermeld in het dispositief van de tenlastelegging van de Županijsko državno odvjetništvo u Puli [...] tevens worden vergeleken met die welke zijn vermeld in de motivering van het vonnis van het Landesgericht Klagenfurt [...] van 3 november 2016, dat is bevestigd bij het arrest van het Oostenrijkse Oberste Gerichtshof [...], alsook met de feiten waarop het onderzoek betrekking had dat door de Staatsanwaltschaft Klagenfurt is gevoerd [...] tegen verschillende personen, waaronder GR en HS, en die vervolgens zijn weggelaten uit de tenlastelegging van de Staatsanwaltschaft Klagenfurt [...] van 9 januari 2015 (en niet in het dispositief waren uiteengezet)?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikel 54 van de Overeenkomst ter uitvoering van het tussen de regeringen van de staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Overeenkomstig artikel 31, lid 2, van de Ustav Republike Hrvatske (grondwet van de Republiek Kroatië) (*Narodne novine*, nrs. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 en 05/14) mag niemand opnieuw worden berecht of strafrechtelijk worden vervolgd voor een handeling waarvoor hij reeds is vrijgesproken of veroordeeld bij een onherroepelijke beslissing die door een rechter overeenkomstig de wet is gewezen.

Overeenkomstig artikel 12, lid 1, van de Zakon o kaznenom postupku (wetboek van strafvordering, Kroatië) [*Narodne novine*, nrs. 152/08, 76/09, 80/11 en 121/11 – geconsolideerde tekst, 91/12 – beslissing van de Ustavni sud (grondwettelijk hof, Kroatië), 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 en 126/19] mag niemand

opnieuw strafrechtelijk worden vervolgd voor een handeling waarvoor hij reeds is berecht en waarover een onherroepelijke rechterlijke uitspraak is gedaan.

Korte uiteenzetting van de feiten en procedure in het hoofdgeding

- 1 Ten tijde van de in het hoofdgeding aan de orde zijnde feiten was GR lid van de raad van bestuur van de vennootschappen Skiper Hoteli d.o.o. (hierna: „Skiper Hoteli”) en Interco Umag d.o.o., rechtsvoorganger van de vennootschap Inter Consulting (hierna: „Interco”). GR was tevens lid van de raad van bestuur van de vennootschap Rezidencija Skiper d.o.o. (hierna: „Rezidencija Skiper”) en beschikte over aandelen in de vennootschap Alterius d.o.o. (hierna: „Alterius”). HS was directeur van de vennootschap Interco, terwijl IT zich bezighield met vastgoedtaxaties.
- 2 Op 28 september 2015 heeft de Županijsko državno odvjetništvo u Puli (openbaar ministerie van het district Pula, Kroatië; hierna: „openbaar ministerie van Pula”) een tenlastelegging opgesteld jegens GR, HS en IT, alsook tegen de vennootschap Interco. In deze tenlastelegging werden GR en de vennootschap Interco verweten zich schuldig te hebben gemaakt aan misbruik van vertrouwen bij handelstransacties in de zin van artikel 246, leden 1 en 2, van de Kazneni zakon (strafwetboek, Kroatië), in de op de feiten van het hoofdgeding van toepassing zijnde versie. Bovendien werd HS en IT in deze tenlastelegging verweten te hebben aangezet tot respectievelijk te hebben geholpen bij het plegen van dit strafbare feit.
- 3 Meer in het bijzonder wordt GR en HS, zoals volgt uit het verzoek om een prejudiciële beslissing, in de betreffende tenlastelegging verweten dat zij in de periode van december 2004 tot en met juni 2006, met het oog op de verwezenlijking van een project van de vennootschap Skiper Hoteli bestaande in de bouw van nieuwe toeristische accommodatie in de gemeente Savudrija, ervoor hebben gezorgd dat de vennootschap Interco een onrechtmatig vermogensvoordeel ten koste van de vennootschap Skiper Hoteli heeft verkregen. Ten behoeve van dit project was de vennootschap Skiper Hoteli namelijk voornemens om op een aantal belendende percelen gelegen onroerende goederen in die gemeente te kopen. HS heeft GR evenwel verzocht om een gunst, die door die laatste is ingewilligd, namelijk dat de vennootschap Skiper Hoteli de betreffende onroerende goederen niet rechtstreeks zou aankopen van de verkopers, dat wil zeggen van de eigenaren van de onroerende goederen, maar dat deze eerst, zonder geldige reden, zouden worden aangekocht door de vennootschap Interco, waarvan HS de directeur was en waarin GR lid van de raad van bestuur was. Vervolgens heeft de vennootschap Skiper Hoteli de betreffende onroerende goederen van de vennootschap Interco gekocht tegen prijzen die aanzienlijk hoger waren dan die welke aan de eigenaren ervan waren betaald en die hoger waren dan de marktprijzen. Aldus heeft de vennootschap Interco een onrechtmatig vermogensvoordeel van ten minste 21 830 000,00 Kroatische kuna (HRK) ten koste van de vennootschap Skiper Hoteli verkregen. Het plegen van dit strafbare

feit wordt, behalve aan GR en HS, tevens aan de vennootschap Interco als derde beschuldigde ten laste gelegd.

- 4 De tenlastelegging vermeldt bovendien dat GR, HS en IT er in de periode van november 2004 tot en met november 2005 naar hebben gestreefd dat GR en de andere door hem vertegenwoordigde vennootschappen door GR en deze vennootschappen gehouden aandelen in de vennootschap Alterius aan de vennootschap Skipper Hoteli zouden verkopen tegen een prijs die veel hoger was dan de werkelijke waarde ervan, waarbij er rekening mee moet worden gehouden dat de aanvankelijke inbreng in de vennootschap Alterius bestond in de onroerende goederen die op de belendende percelen in de gemeente Savudrija zijn opgetrokken. Daartoe heeft HS GR verzocht de betreffende onroerende goederen door IT te laten taxeren tegen een bedrag dat hoger was dan de marktwaarde ervan, namelijk om de hogere prijs van deze aandelen te rechtvaardigen en deze aandelen vervolgens te verkopen aan de vennootschap Skipper Hoteli. GR en IT hebben aldus gehandeld en hebben de vennootschap Skipper Hoteli daarbij schade ten bedrage van in totaal 49 115 621,64 HRK berokkend.
- 5 De verwijzende rechter heeft de door het openbaar ministerie van Pula opgestelde tenlastelegging bevestigd.
- 6 Aangezien HS heeft aangevoerd dat met betrekking tot dezelfde feiten reeds strafvervolging tegen hem was ingesteld in Oostenrijk, heeft het openbaar ministerie van Pula de Staatsanwaltschaft Klagenfurt (openbaar ministerie van Klagenfurt; hierna: „openbaar ministerie te Klagenfurt”) in de onderzoeksfase in 2014 verzocht om na te gaan of er soortgelijke procedures aanhangig waren en in welk stadium deze zich bevonden. Bovendien heeft de Državno odvjetništvo Republike Hrvatske (nationaal openbaar ministerie, Kroatië) in 2016 een soortgelijk verzoek ingediend bij het Oostenrijkse ministerie van Justitie. Volgens de vaststellingen van de verwijzende rechter blijkt uit het antwoord van het openbaar ministerie te Klagenfurt, alsook uit dat van het Oostenrijkse ministerie van Justitie, dat de Oostenrijkse justitiële autoriteiten in wezen strafvervolging wegens het strafbare feit van misbruik van vertrouwen in de zin van § 153, leden 1 en 2, punt 2, van het Strafgesetzbuch (strafwetboek, Oostenrijk; hierna: „StGB”) hebben ingesteld tegen twee voormalige leden van de raad van bestuur van de vennootschap Hypo Alpe Adria Bank International AG (hierna: „Hypo bank”), een bankinstelling met statutaire zetel in Oostenrijk, alsook tegen GR en HS, als medeplichtigen bij de door deze twee voormalige leden van de raad van bestuur gepleegde strafbare feiten.
- 7 Volgens de tenlastelegging die op 9 januari 2015 door het openbaar ministerie te Klagenfurt is ingediend bij het Landesgericht Klagenfurt (rechter in eerste aanleg Klagenfurt, Oostenrijk; hierna: „LG Klagenfurt”) worden de genoemde voormalige leden van de raad van bestuur, BB en CC, ervan beschuldigd dat zij in de periode van september 2002 tot en met juli 2005 de toekenning van verschillende kredieten aan de vennootschappen Rezidencija Skipper en Skipper Hoteli hebben goedgekeurd, zonder dat was voldaan aan de vereisten betreffende

de inbreng van voldoende eigen middelen en het toezicht op het gebruik van de middelen, en zonder rekening te houden met, ten eerste, het ontbreken van documentatie inzake de concretisering van de projecten die de toekenning van dergelijke kredieten rechtvaardigden en, ten tweede, de ontoereikendheid van zowel de betalingsgarantie-instrumenten als de terugbetalingscapaciteit van de betrokken vennootschappen, waardoor Hypo bank financiële schade ten belope van ten minste 105 miljoen EUR is toegebracht. GR en HS wordt verweten dat zij, door te verzoeken om toekenning van deze kredieten, BB en CC ertoe hebben aangezet het strafbare feit in kwestie te plegen of tot het plegen ervan hebben bijgedragen.

- 8 Het LG Klagenfurt heeft op 3 november 2016 een vonnis gewezen waarbij BB en CC gedeeltelijk schuldig zijn bevonden aan de feiten die hen werden verweten in de tenlastelegging van het openbaar ministerie te Klagenfurt. Zij zijn veroordeeld wegens de goedkeuring van krediet HR/1061 aan de vennootschap Skipper Hoteli, voor een bedrag van meer dan 70 miljoen EUR, en zijn vrijgesproken met betrekking tot de overige kredieten. GR en HS zijn op dit punt vrijgesproken. HS is vrijgesproken wat betreft de beschuldiging dat hij zou hebben aangezet tot het plegen van strafbare feiten in de periode van 2002 tot en met 2005, waarin hij BB en CC in hun hoedanigheid van leden van de raad van bestuur van Hypo bank herhaaldelijk om toekenning van een krediet zou hebben verzocht en meermaals een kredietdossier zou hebben ingediend. Hij werd ervan beschuldigd herhaaldelijk om toekenning van een krediet te hebben verzocht en meermaals een kredietdossier te hebben ingediend, hetgeen ertoe heeft geleid dat krediet HR/1061 ten bedrage van 70,3 miljoen EUR op 4 juli 2005 aan de vennootschap Skipper Hoteli is toegekend, hoewel er geen toereikend projectdossier en geen prognose van de terugbetalingscapaciteit was ingediend. GR is vrijgesproken van de beschuldiging dat hij de beschuldigten BB en CC in de periode van 2003 tot en met 2005 aldus heeft geholpen bij het plegen van strafbare feiten door als directeur van de vennootschappen Rezidencija Skipper en Skipper Hoteli te verzoeken om toekenning van kredieten, waaronder voornoemd krediet HR/1061, kredietonderhandelingen te voeren, kredietdocumenten over te leggen en kredietovereenkomsten te ondertekenen. Volgens de vaststellingen van de verwijzende rechter volgen deze omstandigheden uit het dictum van het betreffende vonnis, terwijl uit de motivering ervan volgt dat de vennootschap Skipper Hoteli met het genoemde krediet HR/1061 onroerende goederen heeft gekocht en aandelen heeft verworven tegen prijzen die veel hoger waren dan de marktprijzen.
- 9 Dit vonnis is onherroepelijk geworden nadat het Oberste Gerichtshof (Oostenrijk) het ertegen ingestelde hoger beroep op 4 maart 2019 heeft verworpen.
- 10 Uit het genoemde antwoord van het ministerie van Justitie, het antwoord dat door het openbaar ministerie te Klagenfurt is verstrekt aan GR en de brief die is verzonden aan HS volgt daarenboven dat bij het openbaar ministerie te Klagenfurt tegen de beschuldigten GR en HS een uiteindelijk wegens gebrek aan bewijs beëindigd onderzoek liep wegens strafbare feiten in de zin van § 153, leden 1 en

2, punt 2, StGB, die verschilden van de feiten waarop de door dit openbaar ministerie opgestelde tenlastelegging en het vervolgens door het LG Klagenfurt gewezen vonnis betrekking hadden. Volgens de vaststellingen van de verwijzende rechter is het onderzoek beëindigd met betrekking tot de feitelijke omstandigheden waarin het genoemde krediet HR/1061 is gebruikt voor de verwezenlijking van het project van de vennootschap Skipper Hoteli, die daartoe in de Republiek Kroatië onroerende goederen heeft gekocht en aandelen heeft verworven tegen prijzen die veel hoger waren dan de marktprijzen. De verwijzende rechter wijst er tevens op dat het openbaar ministerie te Klagenfurt geen beslissing houdende inleiding van een onderzoek of houdende beëindiging daarvan heeft gegeven waaruit zou blijken welke feiten precies het voorwerp van dit onderzoek hebben uitgemaakt, maar GR en HS er enkel van in kennis heeft gesteld dat het onderzoek naar de strafbare feiten van § 153, leden 1 en 2, punt 2, StGB is beëindigd met betrekking tot het gedeelte dat geen deel uitmaakt van de tenlastelegging op basis waarvan het vonnis van het LG Klagenfurt is gewezen.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 11 In zijn verweer heeft HS benadrukt dat in Oostenrijk reeds een strafprocedure tegen hem werd gevoerd voor dezelfde feiten.

Korte uiteenzetting van de motivering van het verzoek om een prejudiciële beslissing

- 12 De Županijski sud u Puli (rechter in eerste aanleg Pula, Kroatië) wijst erop dat de mogelijkheid bestaat dat de feiten die worden uiteengezet in het dispositief van de tenlastelegging van het openbaar ministerie van Pula, in het dispositief van de tenlastelegging van het openbaar ministerie te Klagenfurt en in het dictum en de motivering van het onherroepelijke vonnis van het LG Klagenfurt, alsook die welke aan de orde waren in het beëindigde onderzoek van het openbaar ministerie te Klagenfurt, zowel in de tijd als in de ruimte inhoudelijk onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.
- 13 De gepleegde feiten hebben zich namelijk vrijwel gelijktijdig voorgedaan. Uit het dictum van het onherroepelijke vonnis van het LG Klagenfurt blijkt dat de genoemde strafbare feiten zijn gepleegd in de periode van 2002 tot en met 2005, terwijl de tenlastelegging van het openbaar ministerie van Pula betrekking heeft op de periode van 2004 tot en met 2006. De in de Republiek Kroatië gepleegde feiten moeten naar hun aard op een later tijdstip hebben plaatsgevonden, aangezien deze werden voorafgegaan door de toekenning van krediet HR/1061 door Hypo bank, zonder welke de aankoop van de betreffende onroerende goederen en de verwerving van de aandelen in de Republiek Kroatië niet mogelijk zou zijn geweest.
- 14 Op de ruimtelijke samenhang van de feiten wijst de omstandigheid dat krediet HR/1061 volgens het onherroepelijke vonnis van het LG Klagenfurt bestemd was

voor de aankoop van onroerende goederen en de verwerving van aandelen met het oog op de verwezenlijking van het project van de vennootschap Skiper Hoteli in de Republiek Kroatië.

- 15 Wat betreft het inhoudelijke verband is de verwijzende rechter van oordeel dat de vergelijking van de feiten die worden vermeld in het dictum van het onherroepelijke vonnis van het LG Klagenfurt, waarbij GR en HS zijn vrijgesproken, de feiten die blijken uit de motivering van dat vonnis, ten aanzien waarvan het openbaar ministerie te Klagenfurt de strafrechtelijke procedure tegen GR en HS heeft beëindigd, met name het feit dat krediet HR/1061 is gebruikt voor de aankoop van onroerende goederen en de verwerving van aandelen in de Republiek Kroatië tegen prijzen die veel hoger waren dan de marktprijzen, alsook de feiten die worden vermeld in de tenlastelegging van het openbaar ministerie van Pula, aantoont dat er mogelijk sprake is van gezag van gewijsde.
- 16 De verwijzende rechter preciseert dat de beantwoording van de gestelde vraag voor hem noodzakelijk is, aangezien de praktijk van de Kroatische rechterlijke instanties gebiedt dat bij de toepassing van het beginsel ne bis in idem alleen de feiten waarnaar wordt verwezen in specifieke delen van een procedurele handeling [*zoals het dispositief van een tenlastelegging of het dictum van een vonnis] worden vergeleken, terwijl dat niet mogelijk is met betrekking tot de feiten die worden uiteengezet in andere delen daarvan. Deze praktijk berust op het feit dat de procedurele handeling enkel in dat opzicht onherroepelijk wordt.

* Noot van de vertaler